

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурса за заемане на академичната длъжност **професор** по научната специалност **Неврология (код 03.01.19)** за нуждите на Клиниката по неврология при МБАЛ „НКБ“ ЕАД, обявен в Държавен вестник брой 42 / 09.06.2015

Рецензент: проф. д-р Иван Петров, дм, дмн
Началник неврологична клиника МИ - МВР

Съгласно заповед № 356/26.08.2015 г на изпълнителния директор на МБАЛ „НКБ“ ЕАД съм назначен за член на научно жури (външен за МБАЛ „НКБ“ – София) по обявения конкурс.

Единствен кандидат за този конкурс е доц. д-р Любомир Хараланов Хараланов, дм, Началник неврологична клиника при МБАЛ „НКБ“ - София.

Биографични данни и творчески път на развитие. Доц. Любомир Хараланов, дм е роден на 4 октомври 1956 г в София. Завършва средното си образование през 1974 г в 19 СПУ "Елин Пелин" София. В периода 1974-1980 г е студент по медицина в Медицинска академия- София. Завършва висшето си образование през 1980 г. (Диплома № 000654/25.08.1980) с отличен успех от държавните изпити. Като студент е бил кръжочник по неврология към Катедрата по неврология. От 1980 до 1982 г отбива редовната си военна служба. От м.януари до м.април 1983 г работи като ординатор по неврология във Военен санаториум за логоневрози - гр.Белово. След спечелен конкурс през м.април 1983 г постъпва "асистент" по неврология по чл.64 от КТ в I-ва неврологична клиника при Катедрата по неврология, МА-София а един месец по-късно след нов конкурс е назначен за редовен асистент в нервно интензивно отделение на същата клиника. От 1986 г. е "старши асистент" а от 1989 г е избран за "главен асистент" по неврология към Катедрата по спешна неврология и неврохирургия при Центъра по спешна медицина- МА.От 1986 г има призната специалност по "нервни болести" (Диплома № 30083/03.06.86/. В периода 1993-94 г д-р Хараланов по линия на Експомед работи като консултант по неврология в университетската болница "Ал Таура", Сана, Република Йемен. След завръщането си в България през 1994 продължава работата си в Клиниката по неврология при УБ"Царица Йоана" като от 2000 г до м.юни 2003 г работи в кабинет по "Евокирани потенциали" към Сектор по ЕЕГ и клинична електрофизиология в същата клиника. През 2002 г защитава

дисертация на тема: "Слухови мозъчно-стволови предизвикани потенциали при болни с остри разстройства на мозъчното кръвообращение" и придобива образователната и научна степен "доктор" (Диплома № 26634/25.04.2000). От м.юли 2003 г след конкурс д-р Хараланов е назначен за Началник отделение по мозъчно-съдова патология при СБАЛССЗ- ЕАД-София. През 2005 г му е присъдено научното звание „ст.н. сътрудник” (доцент) (Свидетелство № 23082/04.07.2005, ВАК). От 2005 г. е Началник на неврологична клиника при МБАЛ „НКБ” където работи и до момента. В периода 2005-2006 г доц. Хараланов е бил и изпълнителен директор на СБАЛССЗ – „НКБ”.

Доц. Хараланов е преминал основен курс по „Анестезиология и реанимация (1983 г), тримесечен курс за езиково обучение (1985 г) и има завършен курс (200 часа) по Здравен мениджмънт (2003 г).

Доц. Хараланов е член на:

Българското дружество по неврология, Научното дружество по ЕЕГ и клинична електрофизиология, БЛС, редакционните колегии на сп. „Българска неврология” и сп. „Невросонология и мозъчна хемодинамика”.

Доц. Хараланов ползва английски и руски езици. Има отлични компютърни умения. Женен е и има три деца . Не е осъждан, има непрекъснат трудов стаж по специалността „нервни болести” над 30 години и продължава да работи.

I. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Анализът на количествените данни за научната продукция на доц. Хараланов показва, че той участва в настоящия конкурс за “професор” с общо **169** научни труда.

От тях **реални публикации -85**, у нас – **63** и в чужбина – **21**, **научни съобщения на конгреси, симпозиуми и др. – 89**, у нас – **80** и в чужбина - **9**, като всички са с отпечатани резюмета.

Реалните публикации включват: 1 автореферат на дисертация (доктор), 1 самостоятелна монография, 62 научни статии в български медицински списания, 21 в авторитетни медицински списания в чужбина (European J of Medical Research, Anatolian J. Cardiology, Acta Neurologica Belgia, Clinical Neurology and Neurosurgery и др.).

В 20 от реалните публикации доц. Хараланов е самостоятелен или първи автор , в 19 е втори автор, трети и последващ в 46. **След присъждането на научното звание „доцент”** той има общо **50** реални публикации (35 в България и 15 в чужбина) и **34** научни съобщения (29 у нас и 5 в чужбина) и 1 самостоятелна монография – „Ембриология, дизонтогенеза и варианти на

екстракраниалните шийни и мозъчни артерии". Това показва продължаващата активна и целенасочена научно-изследователска дейност на доц. Хараланов в посочения период.

Към научната активност на доц. Хараланов причислявам представените от него 7 участия в написването на учебници по „неврология“, 14 участия в Национални консенсуси за диагноза и лечение на неврологични заболявания, участията в конгреси, симпозиуми и др. с отпечатани резюмета у нас и в чужбина, научно-популярни статии и др.

От представената справка е видно, че доц. Хараланов има **общ импакт фактор 198,415**. По данни на ЦМБ – Медицински университет – София, той има общо **774 цитации**, от които **713** в чужбина и **61** в български източници.

Качествен анализ на научните публикации

Основни направления в научната дейност на кандидата са: МСЗ, Клинична електрофизиология, Спешна неврология и интензивно лечение, Демиелинизиращи заболявания, Епилептология, Паркинсонова болест, Отоневрология Невропсихология и др.

Най-значителната част от научната му продукция е свързана с проблемите на МСЗ (167, 35, 98, 87, 110 89 и др.). Научните търсения на доц. Хараланов в тази област за повече от 25 годишен период са насочени в разработването на различни аспекти на диагностиката, патофизиологията, клиничната феноменология и терапия на различните форми на МСЗ с приложението на клинични и предимно неинвазивни методи на изследване (МСЕП, ДС, ЕЕГ, КТ и др). За първи път в България доц. Хараланов внедрява метод за изследване на слухови мозъчно-стволови евокирани потенциали в условията на неврологично интензивно отделение и реанимация.

Научно-приложен принос в национален мащаб са проведените (в съавторство) проучвания на СЕП при остри мозъчно-съдови нарушения – при стволни инсулти (98). Направена е съвременна интерпретация на настъпващите вълнови девиации на изследваните евокирани потенциали и съпоставка с различните стволни прояви.

С оригинален международен принос са изследванията на СЕП при субарахноидни кръвоизливи (87). Установените конфигурационни нарушения и тяхното схематично проследяване по степен на абнормност, позволяват проследяване в динамика настъпващите нарушения на аферентната слухова стволова система в хода на заболяването.

Определен интерес представлява представянето на случай (110) на болна с комплекс на Карни и емболия на ЛКА с обзор на литературата, което допринася за обогатяване на клиничното

мислене на невролози и други специалисти работещи със съдово болни.

За първи път в България се публикуват данни за случай на тромбофилия с хомозиготно носителство на PAI и хетерозиготно на фактор V на Laiden при пациентка с венозен тромботичен инсулт и БТЕ в ранния следродов период, при който е проведено мониториране на антикоагулантната терапия (89). Чрез мониторирането на анти-Ха фактора се определя индивидуалната чувствителност към нискомолекулни хепарини и благодарение на това е постигнат описания терапевтичен ефект – оригинален научно приложен принос.

В екип с неврохирурзи доц. Хараланов описва (90) 2 –ма болни със спонтанни спинални епидурални хематоми като акцентуира върху клиничното протичане, диагнозата и лечението. С научно-приложен принос е и мащабното многогодишно проучване, в съучастие с неврохирурзи, за неврохирургичното лечение на интрацеребралните хематоми с или без интраоперативна тромболиза.

За първи път в България е публикувана самостоятелна монография посветена на ембриологията, дизонтогенезата и вариантите на екстракраниалните шийни и мозъчни артерии. Въз основа на богата литературна справка (при която обаче, са пропуснати някои български автори), доц. Хараланов разглежда подробно ембриологията, нормалната анатомия на мозъчните артерии и възможните им варианти. Представени са и собствени резултати от интересни случаи, изследвани със съвременни невроизобразяващи методи, с варианти на мозъчните артерии. Монографията е с практическо значение не само за невролози, но и за други специалисти работещи по проблемите на съдовите заболявания.

С национален принос са поредица от разработки (91, 99, 102, 103, 104, 109) свързани с приложението на слуховите СЕП за проследяване хода на МС – от клинично изолирания синдром до напредналите стадии на пристъпно-ремитентната форма. Анализът на конфигурационните изяви на СП са съпоставени с клинични и МРТ находки и са проследени в динамика от 5 г. Успоредно с това авторът изследва и зрителните и ССП, като проследява тяхната динамика в хода на заболяването, което му дава възможност да изтъкне сумарната им по-висока информативна стойност и прогноза в развитието на МС. Приносен характер имат и потвърдителните данни от изследване на комбинацията от зрителни и слухови ЕП и доказване на специфични зрителни нарушения при МС, чрез авторски метод на стимулация на двете сензорни системи (103).

За първи път в България доц. Хараланов (в колектив) проучва абнормно високите нива на MMP-9 и анти колаген тип IV IgG в серума на пациенти с клинично изолиран синдром които корелират с повишен риск от конверсия в МС (121, 123). Това позволява още в ранните стадии на заболяването да се прогнозира вероятността от конверсия и се препоръчва посочените тестове да се включат в диагностичния план на МС.

Интерес представлява клинично - електрофизиологичното проучване на доц. Хараланов (в колектив, 105,106) върху диагностичната стойност на промените на „контингент негативна вариабилност (CNV) и вълновия комплекс Р300 при болни с различни стадии на Паркинсонова болест. Установяват се сигнификантни различия в техните параметри в началото и при напреднали форми на болестта, което е с важно практическо значение.

С оригинален приносен характер са данните от изследвания с батерия от невропсихологични методи проучващи синдроми на париетални и окципитални дялове при различни по етиология фокални мозъчни увреждания (мозъчни мета, интрацеребрален хематом, ИМИ,) (84, 95, 86, 85).

Доц. Хараланов (в колектив) има принос за внедряването за първи път в света на зрителни флаш предизвикани потенциали в експеримент при зайци. С прилагането на този метод е направено експериментално проучване на ролята на нервен растежен фактор (NGF) при оригинална неврохирургична операция на зрителните нерви. Доказва се ,че използването на NGF допринася за регенерацията на прерязания зрителен нерв, чрез стимулиране на прорастването на нови митохондриални включвания, установени с хистологични методи. Това е съществен научно-фундаментален принос.

Принос в националната ни литература и амбулаторната неврологична практика е невроофтальмологичното проучване на ролята на антифосфолипидния синдром, проявен с рецидивирани ретробулбарни неврити (94), епилепсията в детска възраст - дебют на заболяването и най-честите диференциално- диагностични проблеми в амбулаторната практика(101, 117, 118), както и поликлиничното проследяване на неврологично болни с редки заболявания, което систематизира клиничните им изяви и предлага комплекс от амбулаторни мероприятия необходими за ранното им диагностициране и навременно насочване за лечение (113).

За първи път у нас са публикувани (в колектив) собствени резултати от приложение на ЕКГ телемониторинг за детекция на пристъпно предсърдно мъждене при болни прекарвали вече

криптогенни мозъчни инсулти (114). Допълнителен принос към клиничната практика е информацията за приложението на този метод, за показанията и характерната картина, както и описанието на процедурите.

Като проява на интердисциплинарен подход за диагностика и комбинирано консервативно и кардиохирургично лечение е публикацията на доц. Хараланов (в колектив) на казуистичен случай със синдрома на Марфан с клинично тежка фенотипна изява с приложено сложно кардиохирургично лечение с митрално клапно протезиране и утежнена постхирургична хронична дихателна недостатъчност (122). Състоянието и подхода за дефинитивното преодоляване на апаратната зависимост е протекла с помоща на неврологичен екип.

II. УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Доц. Хараланов има дългогодишна преподавателска дейност – повече от 25 г. Той е утвърден и високо ерудиран невролог – преподавател. Има участие в написването на отделни глави в учебници по неврология. Водил е упражнения на студенти медици и стоматолози по нервни болести, на лекари – специализанти по нервни болести, включително и тематични лекции по определени неврологични теми.

Той е научен ръководител на 3-ма докторанти от които 1 е защитил а 2-ма са пред защита.

Понастоящем Клиниката по неврология е база за обучение на студенти по магистърска програма по кинезитерапия към Факултет Кинезитерапия, туризъм и спортна медицина” при НСА „В.Левски”. Доц. Хараланов и в момента провежда ежедневно практически упражнения по неврология на специализанти по неврология и участва в лекционното обучение на специалисти по неврология, обща медицина, кардиология и кинезифизиотерапевти.

III. ДИАГНОСТИЧНО-ЛЕЧЕБНА ДЕЙНОСТ

Доц. Хараланов е утвърден, високо квалифициран клиницист – невролог. Като Началник клиника той ръководи и поема ежедневно отговорността за диагностично-лечебната дейност в Клиниката по Неврни болести към МБАЛ “НКБ”. Той води визитации, обсъждане на болни, клинични конференции, семинари. Участва активно в обсъждането на трудни за диагнозата клинични случаи, като умело анализира клиничните симптоми и синдроми в съпоставка с невроелектрофизиологичните, и с другите инструментални и лабораторни резултати и образната диагностика за поставянето на най-точната диагноза и лечение. Доц. Хараланов има изключителен

личен принос за изграждането и издигане нивото на Клиниката до приетите национални и международни стандарти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доц. Любомир Хараланов е изявен и утвърден специалист – невролог - клиницист , активен учен и преподавател. Неговата научна продукция включва основно разработки в областта на клиничната неврология и невроелектрофизиологията. Приносите са с оригинален и научно-приложен характер. Публикациите му у нас и в авторитетни списания в чужбина (с импакт фактор) са многократно цитирани.

Доц. Хараланов има достатъчна по обем и качество дългогодишна учебно-преподавателската дейност в областта на клиничната неврология със студенти, специализанти и докторанти.

Количествените критерии за научната му продукция по Закона за развитие на академичния състав в РБ отговарят на приетите такива за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МБАЛ „НКБ” – София.

Всичко това ми дава основание убедено да дам положителна резензия и да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за заемането на академичната длъжност **професор** по научната специалност **“неврология”** на доц. д-р Любомир Хараланов Хараланов, дм.

07.10.2015 г

Рецензент:

